

reVÍZIÓ 2020

BEVEZETŐ

Tisztelt Barátaink!

A pártok választási programjai általában bővelkednek az ígéretekben. Szébb jövőről beszélnek, ami szerintük biztosan megvalósul, ha... Ha az adott politikai pártnak sikerül bejutnia a parlamentbe, majd a kormányba, és ott végül elérnie mindazt, amit megígért... Tegyük a kezünket a szívünkre: ez a legritkább esetben sikerül. Az újdonsült politikai szereplők választási programjainak olvasása és e pártok megválasztása általában nem más, mint sötétben tapogatózás, „zsákbamacska”.

Az utóbbi napokban Önök tanúi lehetnek annak, amint „meleg vizet árusító vándorkereskedők”, marketingprojekteket gyártó szemfényvesztők és felelőtlen álomfejtők özönlik el a politikai színteret, akiknek egyetlen célja a választók szavazatának megszerzése. És azután? Legjobb rögvest elfelejteni minden választási ígéretet, jól összeveszni, és véget nem érő „macska-egér harccal” múlatni az időt. Tíz év alatt a Híd párt nemegyszer bizonyította, hogy teljesíti az ígéreteit, nem fél a felelősség vállalásától, és nem bocsátkozik sajtóvitákba a stabilitás és a megállapodások betartása kárára.

A Híd 2016-os választási programja és az elmúlt négy, korántsem könnyű év bizonyítja, hogy mi tettekre tudjuk váltani mindazon elképzeléseinket és ígéreteinket, amelyek egy élhetőbb Szlovákiáról szóltak a szlovákok, magyarok, ruszinok, romák és mindenki számára, akiről általában megfélemedeznek. Elég megnézni a munkánk eredményét. A kézzelfogható eredmények tetten érhetők a közbeszerzések átláthatóbbá tételében, a bíróságok és a politika megtisztításának folyamatában, a jobb közlekedési infrastruktúrában, a környezetvédelemben, a kultúra támogatásában és nem utolsósorban Szlovákia községeiben, járásaiban és megyéiben élő egyszerű emberek életminőségének javulásában.

A kormánykoalíciókban és az ellenzékben töltött évek megtanítottak bennünket arra, hogy felelősen álljunk a politikához és a választóinknak adott ígéreteinkhez. Programunk egyes prioritásainak védnökei – miniszterek, képviselők, a Híd tagjai – már egy évtizede bizonyítják, hogy a választók szavazata és bizalma nem végzi „a kukában”, hanem olyan, a mindennapokban megvalósuló politikai döntésekben ölt testet, amelyek előbbre viszik az országot.

A Híd azért jött létre és azért működik, hogy összekötő szerepet töltsön be. Azért, hogy egy felelős, európai politizálás vízióit mutassa meg. Mi már azelőtt jó választásnak bizonyultunk, mielőtt ez a fogalom politikai közhellyé silányult volna. A következő évekre pedig mindazok számára jó választás leszünk, akiknek számít Szlovákia, az ország polgárai, a többség és a kisebbségek szorosabb együttműködése. Meggyőződésünk, hogy a demokrácia minősége egyenesen arányos minden egyén életminőségével, jogállamunk védelmével és a kisebbségi jogok szavatolásával.

A XXI. század harmadik évtizedében Szlovákia demokratikus víziója együttműködésre és felelősségvállalásra épül. Mi vagyunk az a híd, amelyen eljuthatnak a szébb jövőbe. A Szlovákia jövőjébe vezető híd.

I. HÍD A RÉGIÓFEJLESZTÉS FELÉ

1. ZÖLD ORSZÁGOT ÉPÍTÜNK

1A. Elindítjuk a **háztartási célú kutak felülvizsgálatának** programját. Kialakítunk egy állam által finanszírozott mechanizmust a kutak vizének minőségellenőrzésére, és feltérképezzük, hogy használható-e a kutak vize az egyes régiókban. Főként az aszály által veszélyeztetett helyeken hozunk létre programot a helyi lakosok által használt kutak fúrásának és mélyítésének támogatására.

1B. Annak érdekében, hogy felvehessük a **harcot az aszályal**, hatékonyabbá kell tennünk a vízzel való takarékoskodást leginkább a víz másodlagos felhasználása, illetve az esővíz fokozottabb kihasználása által.

1C. Az elmúlt választási időszakban megkezdődött a városok és falvak vízmegtartó intézkedéseinek uniós alapokból történő támogatása. A soron következő időszakban figyelmet kell szentelni közvetlenül a **háztartásokat célzó vízmegtartó intézkedések támogatásának** is. Az új, nagy ingatlanfejlesztési projektek esetében megköveteljük majd a vízmegtartó intézkedéseket, illetve az esővíz kihasználását. A meglévő lakóházak és családi házak esetében pedig támogatni fogjuk a takarékos vízgazdálkodásba történő beruházásokat.

1D. Elkerülhetetlen **az erdővagyon feltérképezése** is. Világosan és egyértelműen meg kell határozni, mely erdők szolgálnak kizárólag természetvédelmi célokat, mely erdőterületek alkalmasak szabadidős tevékenységre és melyek fakitermelésre. A felmérés eredményei alapján **az állami erdőterületeket át kell adni** a környezetvédelmi minisztérium kezelésébe (védett területek), illetve a városok és falvak kezelésébe (rekreációs célú területek), egy részüket pedig meg kell hagyni az agrártárca kezelésében (gazdasági célú területek). Ennek eredményeképpen megszűnik az állami területek keresztellenőrzése, melynek során mindenki és egyúttal senki sem foglalkozik az adott területek védelmével és a velük való gazdálkodással.

1E. A következő lépés **a beavatkozásmentes területek arányának növelése**. Jelenleg az erdőterületek 2 százaléka áll a legszigorúbb védettség alatt, miközben az 5 százalékos arány tekinthető szükségesnek.

1F. Folytatni kell **a magántulajdonban lévő területek állami kézbe történő felvásárlásának** megkezdett folyamatát. A védett területeken a magánkézben lévő erdővagyonot el kell cserélni állami kezelésű területekre.

1G. Növelni kell az erdőgazdálkodás átláthatóságát, és nyilvánosságra kell hozni **a nemzeti parkokban történő fakitermelésre vonatkozó adatokat**. Ezáltal elejét vehetjük az illegális fakitermelésnek, és megvédhetjük a lelkiismeretes erdészeket a hamis rágalmozások ellen.

1H. Javítani és egyszerűsíteni kell **az erdőterületek kezelőinek támogatását**, akik a kitermelés helyett a természetközeli erdőgazdálkodást és az erdő ökoszisztéma-funkcióját támogatják.

1I. Továbbra is folytatni akarjuk a **megkezdett reformokat** a természet- és környezetvédelem területén, hogy növelni tudjuk az emberek bizalmát a természetvédők és a környezetvédők iránt.

1J. Elkerülhetetlen lesz, hogy a közeljövőben a járási hivatalok **környezetvédelmi szakosztályait áthelyezzük** a környezetvédelmi minisztérium közvetlen irányítása alá. Ennek köszönhetően biztosítani lehet majd megfelelő személyzeti ellátásukat, és az itt dolgozók méltányos anyagi megbecsülését.

1K. Elindítottuk **az elavult, nem gazdaságos háztartási kazánok cseréjének** kísérleti projektjét. Hamarosan 10 000 kazánt cserélnek gazdaságosabb gáztüzelésűre. A régi háztartási kazánok cseréjét folytatnunk kell, hogy a leginkább elavult kazánokat gazdaságosabbakra cserélhessük mindenütt, ahol ez lehetséges.

1L. Fokozott figyelmet kell szentelnünk azoknak a területeknek, ahol nem száz százalékos a földgázellátás, mint például a Rimaszombati járás vagy az árvai régió. E régiók számára pályázatot írunk ki a **régi fűtőberendezések környezetbarát kazánokra történő cseréjének** támogatására, amely kazánok nem függenek a gázszolgáltatástól.

1K. Főként a városokban támogatjuk az **alacsony kibocsátású közlekedés** – a vasúti, esetleg vízi közlekedés – térnyerését. A városokban és falvakban növelni kell a zöld infrastruktúra arányát, vagyis folytatni kell a városi parkok és zöldövezetek fejlesztését.

1N. Elengedhetetlen, hogy **csökkentsük a szemétlakók létesítésének vonzerejét**, hogy a szemétlakókon történő elhelyezés a hulladékgyűjtés legkevésbé előnyös módjává váljon.

1O. Kulcsfontosságú lépés a **menyiségi alapon történő hulladékgyűjtés bevezetése a városokban és falvakban**. Meg kell szüntetni az átalánydíjat, és ösztönző jellegű hulladékdíjat kell bevezetni, hogy a szelektív hulladékgyűjtést folytató háztartások kevesebbet fizessenek, mint a nem szelektáló szomszédok. Ezáltal csökkenteni tudjuk a lerakókon felhalmozódó hulladék mennyiségét, a felelősségteljes háztartások számára pedig a hulladék elszállításának díját.

1P. Ismét növelni kell a bírságokat az illegális szemétlakók esetében. A községekkel karöltve ki kell alakítani azt a hatékony mechanizmust, amely elősegíti az ilyen esetek bejelentését és a bírságok behajtását az elkövetőktől.

1Q. Határozott intézkedéseket kell tenni az **élelmiszer-pazarlás csökkentéséért**. Ennek érdekében egyszerűsíteni és egységesíteni kell az élelmiszerek jelölését, valamint az üzletekben és az éttermekben korlátozni kell a pazarlást.

1R. A műanyagok elleni harc során **további fölösleges műanyagokat kell betiltani**, például teljes tiltás vonatkozna a műanyag táskákra, és támogatnánk ezek többször használható alternatíváit.

1S. **A magángazdák támogatása** során figyelembe kell venni, hogy alkalmaznak-e vetésforgót a tápanyagok megmaradása és a termőföld kiszáradásának megakadályozása érdekében. Egyúttal ösztönözni kell a megfelelő feltételek kialakítását a beporzók és más jelentős fajok számára. Az állami kezelésű földeken és területeken kötelezően be kell vezetni az ökológiai gazdálkodást.

1T. **Felső határt kell szabni** a monokultúrák vagy energianövények termesztésére használt mezőgazdasági területeknek (pl. repce).

1U. Az állattenyésztés területén **szigorúan kell szabályozni a nagy kapacitású farmokat**, hogy elkerüljük a környezet szennyezését vagy károsítását.

1V. Ki kell dolgozni a **mezőgazdasági tájképi elemek megújításának támogatására szolgáló programot**. Fontos a széltörő fasorok, helyi füves területek, sövények megújítása, amelyek megakadályozzák a talaj kiszáradását, és egyúttal menedéket szolgálnak a ritka fajoknak és a beporzóknak.

2. VIDÉKFEJLESZTÉS

2A. A mezőgazdaságban számunkra teljes elsőbbséget élvez a **fenntartható vidék**. Olyan régiófejlesztési programokra van szükség, amelyek képesek megoldani a fenntartható mezőgazdasági termelés fontos kérdéseit, mint például az elsődleges termelési szférán kívül, főként a feldolgozás és értékesítés területén létrehozandó munkahelyek megteremtésének lehetőségét. Minden ágazatban konkrét, hosszútávú fejlesztési programokat akarunk meghatározni minden gazdálkodó számára úgy, hogy belátható időn belül hazai termeléssel tudjuk biztosítani a teljes élelmiszeripari önellátást az élelmiszerek megfelelő minősége és biztonsága mellett. Lehetőséget teremtünk a kis- és közepes méretű farmok fenntartható

fejlődésére és a családi jellegű gazdálkodásra.

2B. Elfogadjuk a **Közös Agrárpolitikát (KAP)**, annak támogatási rendszerét, azonban azt szeretnénk, hogy a közös agrárpolitika ne csak közös, hanem kizárólagos is legyen, rejtett nemzeti támogatások lehetősége nélkül, hogy a szlovákiai gazdákat ne érje hátrányos megkülönböztetés. Amíg azonban ezt a szabályt nem fogadják el, ragaszkodunk ahhoz, hogy a szlovák kormány saját forrásaiból évente egészítse ki a nemzeti keretet, legalább a környező tagállamok szintjére.

2C. Szükség van a **támogatási rendszer reformjára**. A kizárólag piacközpontú, „ipari” jellegű elsődleges termelés ugyan maximális haszonnal jár, nem járul azonban hozzá a munkahelyteremtéshez, negatív hatással van a biodiverzitásra, a vidéki tájra és a környezetvédelemre. A KAP szolidaritása szellemében a területi alapú egységes kifizetések újraosztását szeretnénk elérni úgy, hogy figyelembe vesszük a „zöld politikához”, a munkahelyteremtéshez való hozzáállást. Azt az elvet kell követni, hogy minél zöldebb és diverzifikáltabb az elsődleges mezőgazdasági termelés, és minél több fenntartható munkahelyet hoz létre, annál nagyobb összegű legyen a támogatás.

2D. A **projektalapú támogatások** odaítélése jelenleg szubjektív, végeredményben egyéni döntések alapján történik. Ez a rendszer hátrányosan érinti a kis- és közepes termelőket, leggyakrabban azok gazdasági aluldimenzionáltsága miatt. A jövőben a projektalapú támogatásokat egy objektív és a kérvényezők számára is átlátható pontozási rendszer alapján kell elbírálni, amelynek az elbírálok személyének azonosításával együtt nyilvánosan ellenőrizhetőnek kell lennie.

2E. **Az állattenyésztés** a mezőgazdasági termelésnek az a területe, amellyel az év 365 napján foglalkozni kell, a zöldség- és gyümölcsstermesztés sok manuális munkát igényel, ezért mindkettővel kiemelten akárunk foglalkozni. Projektalapú támogatások segítségével szeretnénk erősíteni ezekben az ágazatokban a vertikális integrációt, vagyis megfelelő raktározási kapacitások létrehozását, illetve támogatni a saját termékek további feldolgozását és forgalmazását.

2F. Az állattenyésztés területén célunk, hogy 2030-ig a fejőstehenek száma elérje a 200 000 darabot, a húshasznú szarvasmarhák száma a 100 000 darabot, a juhok száma pedig a félmilliót. A kocák és a szárnyasok számának megkétszerezése rövidebb időn belül is reális cél lehet, azonban kizárólag a **környezetvédelem** szabályainak betartása, a biodiverzitás és a természet minőségének megőrzése mellett. Ezért elsődlegesen olyan családi jellegű gazdaságok létrehozását szeretnénk támogatni, amelyekben a regionális feltételeknek megfelelő számú állatot tartanak, és amelyek gyártásra és feldolgozásra, valamint termékértékesítésre szakosodott társaságokba integrálódnak.

2G. Támogatjuk a kis diverzifikált **családi gazdaságok**, valamint a feldolgozással és közvetlen értékesítéssel foglalkozó helyi társaságok létrejöttét. Mottónk továbbra is: termelés, feldolgozás és értékesítés egy régió belül. Fontos szempont a versenyképes regionális termékek és helyi kezdeményezések erőteljesebb támogatása. A vidéki turizmus nemcsak Szlovákia ikonikus hegyvidékein lehetséges, hanem máshol is, a régió kulturális öröksége, a kortárs művészet és a regionális termékek bemutatásával.

2H. **A hazai élelmiszergyártás növelése** érdekében kulcsfontosságú a forgalmazás támogatása. Az államigazgatás jelentős szankcionálási törekvései és a multinacionális kereskedelmi láncok ígéretei ellenére a hazai termelőkhez való tisztességes viszonyulás csak látszólagos. Ezért úgy gondoljuk, hogy az elsődleges termelők úgy vethetik meg a lábukat a piacon, ha a vertikális integráció keretében az élelmiszerlánc lerövidül, amit jelentős mértékben támogatni szeretnénk.

2I. Minden intézkedés súlya attól függ, mekkora anyagi forrásokat tudunk mozgósítani. Éppen ezért azon vagyunk, hogy az új, közös agrárpolitika intézkedéseinek megvalósítása során, illetve a falusi turizmust és az egészséges élelmiszerek gyártását célzó, helyi és regionális szinten megvalósított, kulcsfontosságú projektek esetében a kormány a maximális szintre, 75%-ra **növelje a projektek társfinanszírozását**.

2J. Sikerült ugyan elérnünk, hogy a kormány határozatot fogadjon el a mezőgazdasági földterületek rendezéséről (egy kataszter, egy tulajdonos, egy tulajdoni lap), azonban ennek 30 évre tervezett időszaka

véleményünk szerint túl hosszú és kevésbé megfelelő. Szeretnénk elérni, hogy legkésőbb 10 éven belül (2030-ig) **ne legyen olyan kataszter Szlovákiában, ahol ez a munka nem vette kezdetét.**

2K. Támogatjuk, hogy az Állami Földalap kezelésébe tartozó földterületek bérbe adásánál előnyt élvezzenek azok a fiatalok és a kisgazdák, akik állattenyésztéssel, zöldség- és gyümölcsstermesztéssel akarnak foglalkozni, illetve az általuk előállított elsődleges termékek feldolgozását és helyben történő végterméké alakítását tűzték ki célul.

3. A KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

3A. Célunk a D1-es **autópálya befejezése**, hogy gyorsforgalmi út kösse össze Szlovákia két legnagyobb városát. Folytatni szeretnénk a többi fontos **gyorsforgalmi** út (D3, R2, R4 és R7) építését is, és további transzeurópai közlekedési hálózati (úgynevezett TEN-T) folyosók létrehozását.

3B. A városi életkörülmények javítása területén folytatni szeretnénk **a kisebb városokat és falvakat elkerülő utak** építését, hogy a községekből eltereljük az átmenő tehergépjármű-forgalmat.

3C. Az új komáromi Duna-híd befejezését követően folytatjuk **a regionális közúti infrastruktúra fejlesztését**. Célunk, hogy első osztályú főút kösse össze Komáromot, Nyitrát és Nagytapolcsányt.

3D. Nem feledkezhetünk meg Szlovákia déli régióiról sem, ahol szintén folytatni akarjuk a közúti infrastruktúra fejlesztését, elsődleges célunk **a szoroskői alagút** megépítése.

3E. A főváros környékén folytatjuk **a nullás körgyűrű (D4)** építését, amely a Kárpátok alagút révén fontos és műszakilag rendkívül igényes szakaszához érkezett, ez köti majd össze a D1-es és a D2-es autópályákat a fővárostól északra.

3F. **Az első osztályú főutak egyes hídjai** rossz, szélsőséges esetben pedig úgyszólván katasztrofális állapotban vannak. Ezért szeretnénk fokozatosan elvégezni minden útszakasz és híd javítását, hogy ezeken az utakon is biztonságos legyen a közlekedés.

3G. Új és nagyon fontos projekt **a párkányi új Duna-híd megépítése**. Folytatni szeretnénk a tárgyalásokat a magyar féllel, és a lehető legrövidebb időn belül szeretnénk elkezdni az új híd építését Párkányban.

3H. Folytatni akarjuk **a vasúti közlekedés támogatását**. A jövőben kétvágányúvá akarjuk alakítani a rendkívül forgalmas Pozsony-Dunaszerdahely-Komárom vasútvonalat.

3I. **A vasútállomásoknál** folytatjuk **P+R parkolók** építését, korszerű pályák és szerelvények segítségével javítjuk a vasúti közlekedés kultúráját. A tömegközlekedés a leginkább környezetbarát megoldás, minél többen használják, annál kevesebb gépkocsi lesz az utakon. A P+R parkolókkal szeretnénk ösztönözni a gépkocsivezetőket, hogy autóikat hagyják a vasútállomásokon, a városközpontokat pedig tömegközlekedéssel közelítsék meg.

4. MUNKAHELYTEREMTÉS

4. AA gazdasági növekedés lassulása és a várható gazdasági válság miatt olyan intézkedéseket fogantatunk, amelyek egyrészt új munkahelyeket teremtenek, másrészt a **meglévő munkahelyek megőrzésére** irányulnak, többek között a dolgozók járulékterheinek enyhítése útján.

4B. Gazdaságunk számára fontos a **foglalkoztatás nagyobb mértékű rugalmassága**. Ezért támogatni fogjuk a rugalmas foglalkoztatási formákat, a részidős munkát, a rugalmas munkaidőt, a távmunkát. Javasoljuk a határozott időre szóló munkaviszony, a munkaerő-kölcsönzés és a megbízási szerződések szabályainak egyszerűsítését. Az is fontos azonban (különösen a munkaerő-kölcsönzés esetében), hogy

megfelelő védelmet nyújtsunk a munkavállalóknak is, csökkentve azok kiszolgáltatottságát.

4C. Megerősítjük a helyi gazdaságot, beleértve a belföldi idegenforgalom és a szociális gazdaság támogatását is. Meggyőződésünk, hogy a munkahelyteremtés céljából közvetlenül a régiókban megvalósított beruházások kulcsfontosságúak az ország fejlődése szempontjából.

4D. Folytatni kell **a legkevesbé fejlett járások (NRO) támogatását célzó, átfogó regionális programokat**, hogy ott jöhessenek létre új munkalehetőségek, ahol ezekre a legnagyobb szükség van.

4E. Mivel a munkaügyi hivatalok nyilvántartásaiban jelenleg túlnyomórészt **képzettség nélküli álláskeresők** szerepelnek, egy olyan főosztály létrehozását szorgalmazzuk a munkaügyi központban, amely kizárólag ezeknek a képzetlen embereknek az érvényesülésével foglalkozna.

4F. Jogos elvárás, hogy a dolgozó emberek munkáját sokkal jobban jutalmazza, mint amilyen a létminimum szintjének megfelelő szociális segély összege, amit az állam az arra rászoruló embereknek folyósít. Támogatjuk **a maximális szociális ellátások és a minimálbér közötti különbség növelését és megtartását**.

4G. Támogatjuk, hogy egyszerre lehessen **szociális ellátásban részesülni és mellette dolgozni**. A rövid távú és a tartósan munkanélküliek esetében azt javasoljuk, hogy a szociális ellátások (munkanélküli segély és anyagi rászorultság esetén folyósított segély) összegét azon munkaadók kapják, akik hajlandóak őket foglalkoztatni.

5. ERŐS ÖNKORMÁNYZATOK

5A. A Híd javasolja a települések **valós saját bevételeinek** megnövelését. Ennek részeként javasoljuk egy olyan fejlesztési díj bevezetését, amelyet az adott településen befektetők fizetnének, és amelyet a település a törvény adta kereteken belül a helyi polgári létesítmények és a technikai felszereltség fejlesztésére használna fel. Javasoljuk, hogy a települések mentesüljenek a saját vállalkozói tevékenységük után fizetendő jövedelemadó alól annak érdekében, hogy vállalkozásra ösztönözzük őket. A természetes személyek munkaviszonyból származó jövedelme után fizetett jövedelemadó esetében javasoljuk, hogy a teljes adóbevétel maradjon a községeknél. Javasoljuk az ingatlanadó növelését. Javasoljuk a regionális oktatásügy finanszírozásának megváltoztatását.

5B. A szlovákiai regionális egyenlőtlenségek miatt elengedhetetlen a **községek eltérő adóerő-képességeinek kiegyenlítése**, viszont igazságos és ösztönző kritériumrendszer alapján kell megvalósulnia, ezért szükség mutatkozik a 2005-ben bevezetett modell módosítására. A különbségek kiegyenlítése során figyelembe kell venni a község, a régió adóerő-képességét, társadalmi-gazdasági jellemzőit. A régiók közti különbségeket uniós támogatásokkal kell kiegyenlíteni.

5C. A környezetvédelmi alap mintájára **új alapot** hozunk létre, az önkormányzatok ennek segítségével juthatnak hozzá a helyi úthálózatok fenntartásához és javításához szükséges pénzügyi forrásokhoz.

5D. Támogatjuk a községek **anyagi felelősségvállalásának** megerősítését a saját eszközök segítségével biztosított településfejlesztés esetén, ami arra ösztönözheti a községeket, hogy együttműködjenek és társuljanak egymással.

5E. Javasoljuk az **együttműködés és a társulás** vonzóbbá tételét a térség nyújtotta lehetőségek jobb kihasználása érdekében, és az államosítással szembeni védelmet azokban az esetekben, ha az együttműködés nem bizonyul hatékonynak. Támogatjuk a települések összevonását, de csakis az érintett lakosság beleegyezésével. Megfelelő megoldás lehet a közös községi hivatalok kialakítása, illetve bizonyos feladatok ellátásának kistérségi központokra való átruházása (a természetes régiókon belül), a hatékonysági szempontokat figyelembe véve.

5F. A **közigazgatási rendszer területi átszervezését** is szeretnénk elérni, figyelembe véve a régiók társadalmi, gazdasági és kulturális adottságait. A Híd szakemberei 16 megyében gondolkodnak, amelyek területileg ugyan kisebbek lennének, mint a jelenlegi regionális önkormányzatok, ám a lakosság számára ezek természetes régiók, és feladataikat is hatékonyabban tudják majd ellátni.

5G. A közhasznú projektek támogatása és a folyamatok felgyorsítása érdekében **módosítjuk a közbeszerzésekről szóló törvényt**. A közhasznú infrastruktúra (iskolák, óvodák, utak) építése nem stagnálhat évekig a mértéktelen bürokrácia miatt.

HÍD A KISEBBSÉGEK FEJLŐDÉSÉHEZ

6. KISEBBSÉGPOLITIKA

6A. Úgy gondoljuk, hogy a nemzeti kisebbségek kultúrájukkal és nyelvükkel gazdagítják az országot, ám ennek az értéknek a megőrzéséhez hatékony támogatásra van szükségük. Biztosítani kell **a kisebbségek jogainak hatékony védelmét** a nemzetközi szinten vállalt kötelezettségek és a Szlovákia által elfogadott ajánlások értelmében. Ehhez azonban meg kell erősíteni a már létező mechanizmusokat és intézményesített hátteret a nyelvi jogok, a nemzetiségi iskolák, a kultúra és a közügyekben való részvétel terén.

6B. Elérjük, hogy az ország alaptörvénye a jelenlegi állapottal szemben kinyilvánítsa az **államalkotó nemzet és az őshonos kisebbségek egyenlőségét**. Úgy gondoljuk, hogy tartós bizalom a többség és a kisebbségek között hosszú távon csakis olyan országban jöhet létre, maradhat fenn és fejlődhet magasabb szintre, amely a kisebbségeket egyenrangú államalkotóként ismeri el.

6C. A szükséges intézményrendszer kiépítésének alappillére a **kisebbségek jogállását szabályozó törvény elfogadása** és annak gyakorlati implementálása. A törvénynek tartalmaznia kell a kisebbségek jogállásának pontos definícióját, hatékony garanciát kell nyújtania olyan fontos kérdésekben, mint a teljeskörű kisebbségi jogok, önkormányzatiságuk formái és intézményei, a kisebbségi kultúrák támogatásának hosszútávú keretei, valamint a kisebbségi közösségek számára fontos hivatalos jelképek és ünnepek. Egy ilyen törvény lehetővé tenné a kiszámítható stratégiai tervezést és az asszimilációs folyamatok lassítását.

6D. Nagyon fontos a kisebbségekért felelős **kormányzati pozíció tartalmi és szervezeti stabilizálása**. Az elmúlt ciklusok tapasztalatai alapján ez azért is szükséges, hogy a mindenkori felelős személy a struktúrák folytonos újjáépítése és a hatáskörét érintő gyakori változások helyett feladata tartalmi részére koncentrálhasson.

6E. El akarjuk érni, hogy a nemzetiség helyett az anyanyelv alapján állapítsák meg a **kisebbségek nyelvi jogait** Szlovákiában. A cél tehát az, hogy minél több nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgár tudja érvényesíteni jogait. Ehhez azonban olyan **pénzügyi támogatási formákat** kell kialakítani, melyek az ideiglenes kiegyenlítő intézkedésekhez hasonlóan működnek.

6F. Jogilag meghatározzuk a **nemzetiségi oktatás** fogalmát, és külön intézményeket hozunk létre annak fejlesztése érdekében. Tapasztalataink azt mutatják, hogy működőképes oktatásügyi önkormányzatiság, következetes megközelítés és támogató intézmények nélkül nehéz megtartani és fejleszteni a nemzetiiségi oktatást. Ki kell értékelni a már működő, nemzetiségi iskolákra fókuszáló támogatási rendszereket, és amennyiben szükséges, új intézkedéseket kell bevezetni, hogy biztosítsuk a pedagógusok megfelelő megbecsülését.

6G. Továbbra is támogatjuk a **kisebbségek nyelvvel és kultúrájával foglalkozó egyetemek és felsőoktatási intézmények megerősítését**. Csupán így biztosíthatjuk működésüket, ami elengedhetetlen a nyelvi és kulturális terület szakembereinek kinevelése szempontjából. Ezeknek az intézményeknek továbbra

is az állam stratégia partnereiként kell működniük a kisebbségpolitika egyes területein.

6H. A **2021-es népszámlálás** során a kérdések pontosításával biztosítjuk a nemzetiségek alaposabb feltérképezését. Lehetővé tesszük a többes nemzeti identitások bevallását. Átfogó tájékoztató kampányt készítünk a 2021-es népszámlálásról a nemzeti kisebbségek tagjainak megfelelő tájékoztatása érdekében.

7. MAGYAR NEMZETISÉG

7A. A magyar iskolák jelenlegi legnagyobb hátránya konkurensikkal szemben a **szlovákoktatás** szintjén fogalmazódik meg. Éppen ezért kezdeményezzük a szlovák nyelv mint idegen nyelv oktatását iskoláinkban. A magyar iskolák csak akkor vehetik fel a versenyt a szlovák intézményekkel, ha a szülő biztos lehet benne, hogy gyermeke a magyar nyelv és kultúra mélyreható megismerése mellett államnyelven is boldogulni tud majd Szlovákiában.

7B. A magyar községekben működő **kisiskolák bezárása** elfogadhatatlan, mivel felszámolásuk gyakran egyben a helyi magyar közösség felszámolását is jelenti. Az utóbbi években sikerült megakadályoznunk az erre irányuló törekvéseket, ám nem ülhetünk a babérjainkon, továbbra is védenünk kell az iskoláinkat. Szorgalmazzuk a nemzetiségi iskolákra vonatkozó normatív fejkvóta további emelését.

7C. A **magyar tannyelvű szakközépiskolák megerősítése**, számuk növelése és a regionális különbségek megszüntetése szintén az elkövetkező évek feladata. Ma a magyar nyelvű szakképzés hálózata hiányos, elérhetősége több régióban is problémás, ami azt eredményezi, hogy a tanulók középiskolai szinten gyakran inkább lemondanak az anyanyelvű oktatásról. Ennek érdekében javítjuk a kollégiumi elhelyezés feltételeit, illetve új kollégiumok létrehozását javasoljuk. Hosszú távú célunk a piaci igényeket követő anyanyelvű középfokú szakképzés biztosítása a tanulók számára.

7D. A továbbiakban is törekedni fogunk a **vizuális kétnyelvűség és a hivatali kétnyelvűség** elősegítésére, különös tekintettel a közúti és vasúti táblákra, a biztonsági előírásokra és figyelmeztetésekre. Továbbra is fontosnak tartjuk a terminológiai kutatásokat, a szakterminológia szélesebb körű terjesztését és a jogszabályok fordításait, ezáltal is elősegítve a zökkenőmentes anyanyelvű kommunikációt a helyi államigazgatásban. **Folytatni szeretnénk** a hivatalnokok nyelvi képzését. El kell érniünk, hogy a törvények által biztosított nyelvi jogokat a **közintézmények** is teljes mértékben elfogadják.

7E. Elsődleges fontosságú feladat annak elérése, hogy a **lakosság ismerje nyelvhasználati jogait, és éljen is velük**. Törekedni fogunk a polgárok jogtudatosságának növelésére, valamint a jogi szabályozásban előforduló pontatlanságok és következetlenségek felszámolására. A megfelelő nyelvi szabályozásnak közérthetőnek kell lennie, és szavatolnia kell, hogy az állampolgárok félelem nélkül vállalhassák fel identitásukat. A nyelvi jogok alkalmazása során fontosnak tartjuk az **állam, a helyi államigazgatási szervek és a községek együttműködését**.

7F. A legfontosabb távlati cél a nyelvi szabályozás terén a **magyar nyelv regionális hivatalos nyelvként történő elismertetése Dél-Szlovákiában**. Ez lehetővé tenné a jelenlegi aszimmetrikus állapot felszámolását, amelyben egy kisebbségi nyelv néz szembe egy hozzá képest explicit módon előnyben részesített államnyelvvél.

7G. Kezdeményezni fogjuk a olyan **tájházak** hálózatának kiépítését Dél-Szlovákiában, amelyek a déli régióra jellemző mesterségek hagyományainak megőrzésére és fejlesztésére szolgálnak.

7H. Szorgalmazni fogjuk a rossz **állampolgársági törvény** módosítását. Az új kormány megalakulása után törekedni fogunk arra, hogy megváltoztassuk a szlovák állampolgárokat negatívan érintő értelmetlen korlátozásokat. Egy olyan jogszabály elfogadását fogjuk kezdeményezni, mely visszaállítja a kettős állampolgárság lehetőségét.

8. RUSZIN NEMZETISÉG

8A. A Híd támogatja a **ruszin nevelési nyelvű óvodahálózat** kiépítését mindazon régiókban, ahol jelentős számú ruszin él, beleértve Pozsonyt és Kassát is. A terv megvalósítása érdekében biztosítani kell a ruszin nyelvű oktatási segédanyagokat, könyveket és pedagógiai terveket az óvodák számára.

8B. Meg kell határozni a tankönyvpolitika elveit és azt a rendszert, amely mielőbb biztosítja a szükséges tankönyveket az olyan szlovák tanítási nyelvű iskolák számára, amelyekben bevezetik a ruszin nyelv oktatását. Szükség van egy szakszerűen felépített **Ruszin nyelv és kultúra c. tankönyvre**.

8C. Az Eperjesi kerület valamennyi középiskolájában (az állami, magán és egyházi iskolákban egyaránt) meg kell teremteni a **ruszin nyelv és kultúra tantárgy oktatásának** feltételeit, valamint lehetővé kell tenni, hogy **ruszin nyelvből is lehessen érettségi vizsgát tenni**.

8D. A ruszin nyelv és kultúra egyetemi szintű oktatásának a lehető leghatékonyabb biztosítása érdekében elő kell segíteni az **Eperjesi Egyetemen működő Ruszin Nyelv és Kultúra Intézetének** fejlesztését a személyi állomány, hatáskör és technikai felszereltség terén.

8E. Elkészítjük a **Ruszin Közösségek Atlaszát**, amelynek köszönhetően pontosabb ismereteink lesznek a Szlovákiában élő ruszinok létszámáról, régióbeli eloszlásáról, életéről és hagyományairól. Csak alapos ismeretek alapján tudjuk hatékony projektekkal támogatni a ruszin közösségek fejlődését és jövőjét.

8F. Azokon a településeken, ahol a lakosság több mint 15%-a ruszin nemzetiségű, támogatni fogjuk a **vizuális kétnyelvűséget**, kétnyelvű helységnevtáblák elhelyezését a község elején és végén és a községi hivatalok épületén. A vizuális kétnyelvűség kiemelten fontos szerepet játszik a ruszin lakosság identitás-tudatának megerősítésében és a ruszin nyelv államnyelvvé váló egyenjogúsításában különösen a legfiatalabb generáció tagjainak szemében.

8G. Támogatjuk a **helyi közösség nyelvén végzett pasztorációs tevékenységet a görögkatolikus és a pravoszláv plébániákon** (Felsővízköz, Homonna, Eperjes, Kassa, Pozsony, stb.). Ez csak akkor valósítható meg, ha a papi állományban és az egyházi hierarchia képviselői között öntudatos, büszke ruszinok is vannak.

8H. A Szlovákia északkeleti részén található **fatemplomok** az ország sokszínű kulturális örökségének részét képezik, és fontos szerepet játszhatnak az idegenforgalom fejlődésében. Védelemre és felújításra érdemesek. Javasoljuk egy Lengyelországgal közös, határon átnyúló, átfogó együttműködési terv kidolgozását, amelynek célja a határ mindkét oldalán megtalálható szakrális építmények népszerűsítése.

9. HARC A MÉLYSZEGÉNYSÉG ELLEN ÉS A ROMÁK FELZÁRKÓZTATÁSA

9A. A mélyszegénység megszüntetéséhez fontos a **szociális terepmunkások és egészségügyi dolgozók** ma már létező hálózatának stabilizációja a romatelepeken. A szociális munkások segítséget nyújtanak a helyieknek a szociális (egészségügyi, családi, munkaügyi, pénzügyi) problémákban és a hivatali ügyekben (írastudatlanság, értelmezési nehézségek, ügyintézés) egyaránt.

9B. Tovább kell építenünk és meg kell őriznünk a **közösségi központok** hálózatát, melyek helyet adnak a társadalmilag hátrányos helyzetű csoportok iskolai és iskolán kívüli oktatása, valamint a közösségi tevékenységek számára.

9C. A **helyi polgárőrség (MOPS)** több száz szlovákiai településen beváltak. Most azt kell elérnünk, hogy a projekt alapú finanszírozás helyett a program rendszeres támogatásban részesüljön állami forrásból.

9D. Szükséges a **roma asszisztensek** rendszerének stabilizálása, megerősítése és kiterjesztése, valamint hosszútávú pénzügyi megalapozása, mert hasznos közvetítő szerepet töltenek be a gyermekek és az oktatási intézmény között. Előnyös, ha a roma asszisztensek ugyanabból a közegből kerülnek ki, mint a gondjaikra bízott gyerekek. Így csökken a munkanélküliség, és a gyerekek is pozitív viselkedésmintát kaphatnak.

9E. A **közmunkaprogramok** hasznos intézkedések lehetnek, de csak amennyiben értelmes, értékteremtő munkalehetőségeket tudunk létrehozni. Ilyen többek között a várfelújítási program vagy a közhasznú árvízvédelmi program. A közmunka esetében kiemelten fontos az érintettek (mind a község, mind a munkások) folyamatos állami ellenőrzése a potenciális visszaélések kiküszöbölésére.

9F. Folytatnunk kell a **romatelepeken az illegális épületek alatti telkek** státuszának rendezését. A jogszabály 2017-es változását támogató intézkedéseknek kell követniük.

9G. Az államnak támogatnia kell a **legális lakások önerőből** történő felépítését, főként a projektekkel illetve az engedélyekkel kapcsolatos ügyintézés során nyújtott segítség, illetve az építőanyag-vásárláshoz szükséges hitel formájában.

9H. A romatelepeken a pénzhiány akadályozza a vállalkozást. Ezt könnyen hozzáférhető **mikrohitel-rendszerrel** lehetne orvosolni. A mikrohitelek folyósításáról szociális munkások döntenének. Ezekért a kamatmentes kölcsönökért a kérelmező környezetéhez tartozó olyan személyek csoportja kezeskedne, akinek nincs tartozása.

9I. A magáncsődrről szóló jogszabály módosításának bevezetése után folytatni kell az **adósságrendezési** folyamatokat. Meg kell adni a második esélyt az új élethez azoknak, akik adósságcspadba kerültek. Támogatjuk a kihelyezett jogsegélyközpontok hálózatának bővítését. Ezek célja a magáncsődrről szóló törvény pozitív hatásainak gyakorlati megvalósítása a tartós munkanélküliség megszüntetése érdekében.

9J. Támogatjuk a **hátrányos helyzetű közösségekből származó roma jelentkezők felvételét** a rendőri állományba. A program alapfokú végzettséggel is lehetővé tenné a felvételt a rendőrség kötelékébe. A roma körzeti biztosok számának növekedése pozitív hatással lesz a romák által lakott települések minden lakosára.

10. SIKETEK ÉS NAGYOTHALLÓK KÖZÖSSÉGE

10A. Elkészítjük és elfogadtatjuk a **szlovák jelnyelv kodifikációjáról** szóló jogszabályt. A siketek és nagyothallók jelnyelvéről szóló korábbi törvény helyett egy teljesen újat kell alkotni.

10B. **Növelni fogjuk** az állami és magán televíziós társaságok szlovák programjainak **rejtett feliratozását**. Szlovákiában nagyon alacsony a siketek és nagyothallók számára feliratozott programok aránya. Ezzel a többi nézővel szemben sérül a teljes értékű információkhoz való joguk, és számukra csökken a műsorok élvezhetősége. Támogatjuk a szlovák jelnyelvre történő tolmácsolást a televíziókban és saját műsorok készítését szintén jelnyelven.

10C. Megerősítjük a **szlovák jelnyelvi tolmácsok pozícióját**. Jelenleg ugyanis annak veszélye fenyeget, hogy megszűnik ez a - hallók és nem hallók között hídként működő - munkakör. Bevezetjük a szlovák jelnyelvi tolmácsok megfelelő mértékű díjazását. A tolmácsok munkája nehéz, és nincs kellőképpen megbecsülve.

10D. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a **siketek és nagyothallók oktatóként dolgozhassanak** a főiskolákon. Fontosnak tartjuk az olyan programok akkreditálását, mint a jeltolmács, szurdopédus és jelnyelv-tanár, valamint szorgalmazzuk, hogy ezek oktatásában maguk a siketek és nagyothallók is részt vehessenek.

10E. Kialakítjuk a **jelnyelvkurzusok hálózatát**. Ma Szlovákiában nem igazán hatékonyak ezek a kurzusok. A teljesen vagy részlegesen halláskárosultak és családtagjaik gyakran szeretnék megtanulni a jelnyelvet. Emellett a halláskárosultakkal kapcsolatos növekvő társadalmi empátia is növeli azok számát, akik jelnyelvet szeretnének tanulni, de ma nincs elegendő kapacitás a minőségi oktatásra. Ez kihat a siket és nagyothalló gyermekekre is, akik sokszor olyan családokban élnek, ahol senki nem ismeri a jelnyelvet, ami által ők maguk sem jutnak hozzá a minőségi jelnyelvoktatáshoz.

10F. Támogatjuk egy **Jelnyelvi Kulturális Központ** létrehozását. A siketek és nagyothallók nyelvi és kulturális kisebbségként nem rendelkeznek intézményi támogatással, amely lehetővé tenné nekik kulturális örökségük megőrzését és fejlesztését.

10G. Kulcsfontosságúnak tartjuk a **siket és nagyothalló gyerekekről való komplex gondoskodást az oktatásban**, beleértve a jelnyelvi oktatást az óvodákban, alapiskolákban és középiskolákban. A siket és nagyothalló gyermekek szülei gyakran nem tudnak velük kommunikálni, ezért hiányzik az adekvát támogatás az oktatás terén is. Úgy érezzük, hogy ma veszélyben van a siketek és nagyothallók közösségének jövője, mivel nem férnek hozzá a minőségi jelnyelvi oktatáshoz. Ezzel az a veszély áll fenn, hogy megtörjük közösségük generációkon átívelő nyelvi és kulturális örökségét.

10H. Támogatjuk a **Siketek és Nagyothallók Foglalkoztatási Központjának** létrehozását. Nekik ugyanis gyakran problémát jelent a munkakeresés, a munkaadók – gyakran a munkabiztonságra hivatkozva – nem akarják őket felvenni. Előítéletesek, nem tudják, hogyan kommunikáljanak a siketekkel és nagyothallókkal, és nem is tudják őket betanítani. A központ segítene többek között jeltolmácsok kiutalásával is, akik segítenének a siketek és nagyothallók beilleszkedésében a munkafolyamatba. A központ lektorai pedig segítenének a hallóknak megérteni, hogyan kommunikáljanak, hogyan viselkedjenek, és hogy milyen a siketek és nagyothallók élete és kultúrája.

10I. Új **szinkrontolmácsi pozíciót** hozunk létre azon siketek és nagyothallók számára, akik nem beszélnek a jelnyelvet. Ezek a szinkrontolmácsok az élőbeszédet írásra fordítják.

HÍD A POLGÁROKHOZ

11. OKTATÁSPOLITIKA

11A. Támogatjuk a pedagógusok és az oktatásügyben dolgozók **rendszerszintű béremelését**.

11B. Tudatosítjuk, hogy a jövő szempontjából elengedhetetlenül szükséges a **szülők korai támogatásának megerősítése**. A korai gyermekkor az az időszak, amely a legmeghatározóbb mértékben befolyásolja a gyermek fejlődését és későbbi életét, ezért kötelességünk a legjobb feltételeket biztosítani a gyermekneveléshez. Nagy felelőtlenség lenne a sors kezére bízni őket ebben a meghatározó időszakban.

11C. Felügyeljük a **kötelező óvodai nevelésről** szóló törvénymódosítás sikeres implementációját azon gyermekek esetében is, akik eddig az óvodai nevelésből kimaradtak. Bővítjük az óvodák befogadóképességét ott, ahol a felvételi kérelmeknek eddig nem tudtak eleget tenni. A községeknek juttatott pénzügyi támogatás segítségével folytatjuk az **óvodák kapacitásának bővítését**. Támogatjuk a kötelező óvodai nevelés bevezetését fokozatosan 3 éves kortól, szorgalmazzuk az ehhez szükséges feltételek mielőbbi kialakítását, beleértve a dajka-rendszer bevezetését.

11D. Javasoljuk a kötelező iskolai nevelés feltételeinek módosítását úgy, hogy az iskolai nevelés befejezését legalább a **középszintű végzettség megszerzéséhez** kövjük.

11E. Kiállunk az iskolai **belépési tesztek és diagnosztikai módszerek megváltoztatása** mellett, amelyeknek döntő szerepük van a gyermekek speciális iskolába történő besorolásában. A speciális iskoláknak

elsősorban azt a célt kell szolgálniuk, amire létrejöttek. Szükségesnek tartjuk, hogy az állami tanácsadó központokat a vegyesen lakott területeken mielőbb bővítsék a nemzetiség nyelvét kiválóan ismerő szakemberekkel.

11F. Támogatjuk az egész napos oktatást, figyelembe véve minden gyermek sajátos szükségleteit. Ezt **díjmentes napközik** útján tesszük lehetővé.

11G. Az oktatási program megfelelő módosításával igyekszünk elérni a diákok **pénzügyi ismereteinek bővítését**.

11H. Az **informatikai alapok és programozási nyelv oktatását** a lehető legszélesebb körben elérhetővé tesszük a tanulók számára. Megfelelő módszertani útmutatással igyekszünk támogatni a tehetséggondozást ezen a területen.

11I. Támogatjuk a **duális képzés további fejlesztését** a szakközépiskolákban. Motiváljuk a kis- és középvállalkozásokat abban, hogy jobban figyelembe vegyék a regionális és szakmai szükségleteket az oktatás során.

11J. Szeretnénk gondoskodni arról, hogy a nemzeti kisebbségek tagjai **garantáltan saját anyanyelvükön tanulhassanak a középiskolában**. Javasolni fogjuk, hogy a gimnáziumok és szakközépiskolák első évfolyamában a tanulói létszám felső határát úgy szabják meg, hogy közben figyelembe vegyék, hogy a tanulmányok iránt érdeklődők milyen nyelven kívánják folytatni tanulmányaikat.

11K. Kiállunk az iskolák költségvetési támogatásának növelése mellett, hogy javuljon az oktatáshoz való hozzáférés és az oktatási folyamat minősége az **információs technológia** és robotika terén.

11L. Könnyebben elérhetővé tesszük a **segéd- és taneszközöket** az egészségügyileg hátrányos helyzetű diákok részére, hozzájárulva az oktatási folyamat javításához.

11M. Szeretnénk javítani a felsőoktatási intézmények értékelési rendszerét többek között a **hallgatók értékelési folyamatba történő bevonásával**.

11N. A felsőoktatási intézményekkel kapcsolatban javasoljuk **az oktatás minőségének értékelésére irányuló ellenőrzés** és a hatékony finanszírozási rendszer, valamint az akadémiai jogok és szabadságok biztosítását. Gazdasági stabilitás, minőségi oktatás és az egyetemek tudományos tevékenységének professzionális szintre emelése, ezeknek kell a fő prioritásnak lenniük.

11O. A hatékony és magas színvonalú felsőoktatást a **főiskolai, ill. egyetemi hálózat optimalizálásával** érjük el. Támogatjuk a színvonalas felsőoktatást, meggyőződésünk, hogy az abban való részvételt elérhetővé kell tenni mindenki számára, aki teljesíti a felvételi követelményeket.

11P. Lépéseket teszünk a **kutatás és fejlesztés területeire fordítandó pénzeszközök növelése** érdekében, hogy megközelítsük az uniós átlagot.

11Q. Az **egész életen át tartó tanulás** megvalósítása és széleskörű elérhetőségének biztosítása céljából növeljük a szakmai kapacitásokat és az anyagi-technikai felszereltséget.

11R. Javasoljuk úgynevezett **inkubátorok** létrehozását legalább a nagyobb felsőoktatási intézményekben, figyelembe véve a diákok számát és szükségleteit, illetve az iskolák lehetőségeit. Az inkubátor keretein belül az adott intézmény diákjai kedvezményesen bérelhetnének helyiséget, pénzügyi tanácsadásban részesülhetnének és a vállalkozásuk fellendítéséhez szükséges egyéb eszközöket igényelhetnének, még hozzá nemcsak saját tudományos területükön.

12. EGÉSZSÉGÜGY

12A. Rendszeres időközökben, minőségi mutatók alapján kell mérni és értékelni az egészségügyi szolgáltatók által nyújtott **szolgáltatások minőségét**, a betegek egészségügyi ellátással és járulékos szolgáltatásokkal való elégedettségét. A Szlovák Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma jelenlegi minőségi mutatói sem a minőség, sem a szerkezet szempontjából nem kielégítőek.

12B. Az egészségügyi ellátás minőségének és hatékonyságának növelése érdekében a nyilvánosság számára **hozzáférhető, valós és érthető információkra van szükség**. Az egészségügyi ellátás eredményeit tartalmazó adatokhoz való hozzáférés biztosítása és az adatok körének fokozatos bővítése lehetővé teszi, hogy a beteg megfelelő információk birtokában döntsön arról, melyik szolgáltatót fogja választani. Az ellátás eredményeinek összehasonlítása az újítások széleskörű elterjedését támogatja, hiszen minden szolgáltató érdekelt lesz abban, hogy összemérhető vagy jobb eredményt mutasson fel.

12C. Biztosítani kell a betegek számára az **egészségügyi szolgáltató és az egészségbiztosító szabad megválasztásának lehetőségét**. A kötelező egészségbiztosítási rendszeren belül a betegeket motiváló sémákat kell kialakítani. A lakosság egészséges életmódját támogató aktív közegészségügyi stratégiák játszhatnak e téren jelentős szerepet.

12D. Az állam feladata az egészségügyi ellátás és az egészségbiztosítási rendszer **jogszabályi környezetének stabilizálása**. A hatékonyság növelésének biztosítása érdekében versenyipiaci közeget kell kialakítani az egészségügyi ellátások terén. Az egészségügyi szolgáltatók közötti verseny az ellátás minőségének javulását és nagyobb költséghatékonyságot eredményez.

12E. Az egészségbiztosításnak **több biztosítós rendszerben** kell működnie, ahol az egészségbiztosítók egymás versenytársai. A szabad választás és a verseny a betegek számára magasabb minőséget és az ügyfélorientált szemléletmód érvényesítését biztosíthatja.

12F. El kell érni, hogy minden régióban a bejelentéstől számított **15 percen belül megérkező mentőszolgálat** biztosíthassa a sürgősségi betegellátást. Valamennyi régióban biztosítani kell a kórházi sürgősségi ellátás megfelelő feltételeit, valamint hogy elérhető legyen a bejelentést követő legfeljebb 60 percen belül. A sürgősségi ellátás költségeit teljes mértékben a kötelező egészségbiztosításból kell fedezni.

12G. Folytatjuk a **várakozási idő csökkentését** a tervezett műtétek és egyéb beavatkozások esetében. Minél rövidebb várakozási idő előzi meg a kivizsgálást és a kezelést, annál nagyobb az esély az egészség helyreállítására és a szenvedés idejének csökkentésére.

12H. Minden kezdeményezést támogatunk, ami **népszerűbbé teszi az orvosi szakmát és az egyéb egészségügyi hivatásokat** az egyes régiókban. Ehhez azonban több tényező hatékony kombinációja szükséges: meg kell változtatni a fiatal orvosok hozzáállását az általános orvosi hivatáshoz és a régiókban végzett munkához, jelentősen emelni kell a fiatal orvosok és nővérek fizetését a régiókban, valamint egyszerűbbé kell tenni a fiatal orvosok pályakezdését. Kezdeményezzük az orvosok és egészségügyi dolgozók képzésének támogatását, és több helyet biztosítunk a felsőoktatásban ezen a szakterületen.

12I. **Ösztöndíjprogramot indítunk** azoknak az orvosoknak és egészségügyi dolgozóknak, akik hajlandók Szlovákiában maradni és itt dolgozni.

12J. Mindenki számára elérhető, biztonságos és magas színvonalú egészségügyi ellátást szeretnénk biztosítani. Magasabb anyagi támogatást szeretnénk elérni a **gyógyszerköltségek visszatérítésére**.

12K. Az uniós tagállamokban elért eredmények legszélesebb körű felhasználásával, az egészségügyi ellátórendszer átláthatósága és a betegek biztonságos gyógyítása érdekében biztosítani kell az egészségügyi technológiák és eljárások hatékonyságát elbíráló intézményi háttér fejlesztését. Ha ebben a vá-

lasztási ciklusban nem kerül sor a **kórházreform** jóváhagyására, ezt a kérdést a következő időszakban prioritásként fogjuk kezelni. A specializált egészségügyi ellátást és beavatkozásokat kizárólag specializált egészségügyi központokban kellene végezni. A hosszú távú egészségügyi ellátás esetén is ezt a szabályozott eljárást támogatjuk.

12L. A házi orvosok és gyermekorvosok esetében támogatjuk az úgynevezett **első kontaktus rendszerét**. Anyagi motivációt szeretnénk biztosítani a fiatal orvosoknak, mert csak így lehet megőrizni a rendszer fenntarthatóságát.

13. CSALÁDPOLITIKA

13A. Motiváljuk a munkaadókat a családi élettel összeegyeztethető, **rugalmas munkaidő bevezetésére**. Elsősorban a szülő legyen az, aki meghatározza saját munkaidejét, összhangban azzal, hány órát kell dolgoznia hetente. A munkatörvénykönyv módosításával szeretnénk elérni a részmunkaidő támogatását és rugalmasabbá tesszük a szülői szabadság feltételeit.

13B. Megdupláztuk az adókedvezményt a 6 éven aluli gyermekek részére, hozzájárulva ezzel a szülők anyagi helyzetének javításához. Folytatni szeretnénk a fiatal családok anyagi támogatását, mégpedig az **megduplázott adókedvezmény minden gyermekre való kiterjesztésével**, a megyéken keresztül történő finanszírozás útján. Ez az intézkedés azokat a szülőket célozza, akik munkahelyi és családi kötelezettségeik között egyensúlyoznak, és szeretnék mindkét helyen erőt felül helytállni.

13C. Továbbra is támogatjuk az állam által fenntartott **kedvezményes bérlakásokat**, amelyeket elsősorban fiatal, gyermekes családok vehetnek igénybe kedvezményes áron. Ezek a lakások méltó lakhatást biztosítanak a fiatal, gyermekes családoknak, segítik anyagi helyzetük rendeződését a függetlenné válás idején, amikor erre a legnagyobb szükségük van.

13D. 2019-ben bevezettük az **ifjúházas-kölcsönt**, amelyet a fiatal családok ház vagy lakás vásárlására, de akár régi ház vagy lakás felújítására is felhasználhatnak. A kölcsön nagyon alacsony kamattal igényelhető, és az állam minden gyermek születése után 2000 eurót (maximum azonban 6000 eurót) elenged a tartozás összegéből. Tovább bővítjük annak lehetőségét, hogy minél több család számára elérhető legyen ez a kedvezményes kölcsön.

13E. A bíróságok szintjén javasoljuk az ún. **családi bíróságok** gondolatához való visszatérést, azaz a bírók és bíróságok szakosodását oly módon, hogy az egy családot érintő minden családjogi ügygel egy bíró foglalkozzon. A szakosodást – különösen a kiskorúakra való tekintettel továbbképzéssel és speciális tréningekkel kell támogatni, a döntéshozatalban és végrehajtásban résztvevők szakmai tudásának elmélyítése érdekében. Az eljárás gyorsaságát, amely ezekben az esetekben különösen fontos, beleértve a határozatvégrehajtás hatékonyságát is, külön feltételek és menedzser szemléletű megközelítés kialakításával kell támogatni.

13F. Fontosnak tartjuk, hogy különálló **ifjúságpolitikai ombudsmani** pozíció jöjjön létre, ezt ideális esetben az előkészítés alatt álló gyermekjogi ombudsman hatáskörének bővítésével tartjuk megoldhatónak. A fiatalok díjmentes pénzügyi tanácsadásért és a családalapítással kapcsolatos kérdésekkel is fordulhatnak a biztoshoz. A biztos létrehozna egy minden szükséges nyomtatványt tartalmazó adatbázist, segítve ezzel a fiatalok érvényesülését a társadalomban.

13G. Az állam feladata, hogy szociális helyzetűtől függetlenül minden tehetséges és ambiciózus fiatal számára elérhetővé tegye a felsőoktatást. Ezt **kedvezményes diákhitel** segítségével lehet elérni, amelyet minden tanulni vágyó fiatal igényelhet.

14. GONDOSKODÁS AZ IDŐSEKRŐL

14A. Az **idősek diszkriminációja** rendkívül aktuális téma modern társadalmunkban. Tenni kell azért, hogy az idősek helyzete javuljon. Jó megoldásnak tartjuk az idősebb generációhoz tartozó alkalmazottak – főként a foglalkozási betegségben szenvedők – átképzését és támogatási programok létrehozását.

14B. Az öregkor számos kihívást jelent az idősek és családjuk részére. Támogatjuk a **generációközi tevékenységek** és az aktív öregedés koncepcióját. Ez segítheti a generációk közötti kölcsönös tisztelet növelését. Fő célunk e téren a generációk közötti harmonikus és kiegyensúlyozott kapcsolatok elérése. Ennek érdekében létrehozunk egy alapot olyan programok finanszírozására, amelyek segítik az ilyen célú nevelést és színesebbé teszik a nyugdíjasok mindennapi életét.

14C. A statisztikai adatok szerint Szlovákiában mindössze az idősek egyharmada használja az internetet. Ez elmarad a 42%-os EU-s átlagtól. Az időseknek azonban korlátozottak a lehetőségei a számítógép-használat terén. Megkönnyítjük az idősek helyzetét azzal, hogy **ingyenes számítógépes tanfolyamokat** vezetünk be és támogatjuk, hogy kedvezményes áron csatlakozhassanak az internethez. Nem engedjük, hogy az idősek kiszoruljanak az online közegből.

14D. Meggyőződésünk, hogy mindenki, aki végigdolgozta az egész életét, méltó körülményeket érdemel időskorában. Növeltük a **nyugdíjak valorizációját**, hogy végre megközelítsék az átlagos életszínvonal biztosításához szükséges mértéket. Továbbra is az igazságos nyugdíjakért dolgozunk és törekszünk azok emelésére. Fontos, hogy garantáljuk a nyugdíjak növekedését, mivel csak így lehet megőrizni és javítani az idősek életszínvonalát.

14E. **Támogatjuk a nyugdíjreformot**, hogy a dolgozók maguk is takarékoskodjanak a nyugdíjas éveikre, és ne legyenek teljes mértékben az államra utalva. Az állam feladata, hogy tájékoztassa a polgárokat: ha a jelenlegi nyugdíjrendszer nem változik, a jövőben nem lesz fedezet a nyugdíjak kifizetésére. A következő években a nyugdíjasok száma várhatóan növekedni fog, míg a dolgozók száma csökken.

14F. Támogatjuk a jövőbeni nyugdíjakat érintő **átfogó információs rendszer bevezetését**, amely gyakorlati példán szemlélteti az infláció veszélyeit és annak – a megtakarítások értékcsökkenésével járó – következményeit. Az információs rendszer fő célja annak illusztrálása, hogy a nyugdíjrendszerből folyósítható nyugdíjak a jövőben nem teszik lehetővé a megfelelő életszínvonal megőrzését. Az embereknek el kell mondani, milyen nyugdíjra számíthatnak, hogy elkezdjenek takarékoskodni a jövőjükre.

14G. Minél több a magánjellelű megtakarítás az önkéntes rendszerben, annál jobb a nyugdíjrendszer anyagi fenntarthatósága. Szeretnénk elérni, hogy **az önkéntes alapon történő takarékoskodás vonzóbb legyen az emberek számára**. Támogatjuk a verseny erősítését, a munkaadók számára lehetővé tesszük, hogy önkéntes hozzájárulással a II. pillérben is támogathassák munkavállalóik nyugdíjcélú megtakarításait. Kibővítjük és növeljük az önkéntes alapon takarékoskodók számára nyújtott adókedvezmény, de emellett a munkaadókat is szeretnénk különböző módokon ösztönözni.

14H. Az első pillérben támogatjuk a **minimális nyugdíj** intézményét azok számára, akik egész életükben dolgoztak és támogatjuk, hogy a szolidaritási tartalékalapba rendszeresen befizetett, a bruttó jövedelem 4,75%-át kitevő járulékokat az állam beszámítsa a nyugdíjbiztosításba (amire azt valójában fordítja). Így azok, akik első és második pillérben takarékoskodnak, az első pillérből magasabb nyugdíjat kaphatnának.

14I. Ragaszkodunk a **második pillér megerősítéséhez**. A második pillérbe befizetett járulékok szintjének el kell érniük a 2012-es jelentős csökkentés előtti szintet (a régi rendszerben fizetett járulékok 9%-os szintjét). Javasoljuk a munkaerőpiacra belépő fiatalok automatikus beléptetését a II. pillérbe, fenntartva számukra a kilépés lehetőségét is. Olyan szabályozó mechanizmusok bevezetését javasoljuk, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a II. pillért kezelő magánnyugdíjpénztárak hatékonyabban kezeljék a nyugdíjalapokat, ami az alapok hozamának növekedését eredményezné.

14J. A **megosztott gazdaság** jó modell arra, hogy a nyugdíjasok plusz bevételhez jussanak, és a társadalom aktív szereplői maradjanak. A fiatalok egyre később házasodnak és alapítanak családot, így az időseknek gyakran nincs lehetőségük nagyszülővé válni. Éppen ezért fontos, hogy az önmegvalósításhoz teret biztosítsunk számukra a munkaerőpiacon. Előny, ha az idősek aktívak maradnak, mivel lelassul a szellemi öregedés folyamata, és nem utolsó sorban az idősek munkavállalása a nemzetgazdaságra is pozitív hatással van.

14K. Úgy véljük, egyszerűsíteni kell a vállalkozás adminisztratív feltételeit az idősek számára. Fontosnak tartjuk **tanácsadó központok** létrehozását, ahol az idősek információhoz juthatnak a vállalkozás lehetőségeivel és feltételeivel kapcsolatban.

14L. Az **idősek lakhatási lehetőségeinek** hiánya régóta elhanyagolt kérdés Szlovákiában. Felelősséggel kell ezt a problémát megközelíteni. A lehetséges megoldások egyike az olcsóbb bérlakások számának növelése. Figyelembe véve a piaci helyzetet, a bérlakások terén nagy szükség van az állam támogatására. Szeretnénk növelni az Állami Lakásfejlesztési Alap (ŠFRB) rendelkezésére álló eszközöket úgy, hogy széles körben elérhető legyen a bérlakások és a szociális célú intézmények építésére folyósítható hitel.

14M. Minden rászoruló idős ember számára elérhetővé kell tenni a **magas színvonalú szociális ellátást**. A szociális szolgáltatásokat házhoz visszük azoknak a családoknak, akik otthonukban idősebb családtagjukról gondoskodnak. Ez a módszer előnyösebb az idősek számára, mivel nem kell elhagyni megszokott környezetüket. Támogatjuk az ápolói szabadság lehetőségét azon hozzátartozók számára, akik idősebb hozzátartozóról gondoskodnak.

14N. Az idősek szociális intézményben történő elhelyezéséről igazságos rendszer alapján kell dönteni. Elsőbbséget kell élvezniük azoknak, akiknek igazán szükségük van az ellátásra. Egyre többen szeretnék igénybe venni a szociális intézmények szolgáltatásait, ezek kapacitása azonban nagyon lassú tempóban növekszik. Ez nagy problémát jelent, amin változtatni kell. Bővíteni kell a **szociális intézmények befogadóképességét**. Gyorsítani kell a kérvények jóváhagyási folyamatát, nem elfogadható a hosszú várakozás.

14O. Bevezetjük az úgynevezett **„biztonsági gomb”** szolgáltatást. Az idősek így egyszerűen, a nap 24 órájában kapcsolatba léphetnek a sürgősségi ügyelet operátoraival, akik kihívhatják a mentőszolgálatot a bajban lévő emberhez. Célunk, hogy az emberek a szociális szolgáltatásokban is hasznát vegyék a modern technológiáknak.

14P. A szociális szférában dolgozók anyagi megbecsülése nem megfelelő. Az ő feladatuk, hogy olyan szolgáltatást nyújtsanak, amelynek köszönhetően az idős emberek nem tehernek, hanem a társadalom szerves részének érezhetik magukat. Ezt igazolja az a tény is, hogy külföldön kétszer annyi szlovák ápoló dolgozik, mint Szlovákiában. Hazánkban az ápolók bére a minimálbér szintjén van, átlagéletkoruk pedig meghaladja a 60 évet. Fennáll a veszélye, hogy nem lesz elég szakképzett dolgozó a szociális szolgáltatások területén. Szeretnénk ezt megelőzni és olyan intézkedéseket elfogadni, amelyek garantálják az **ápolók jobb anyagi megbecsülését**.

15. JOGBIZTONSÁG MINDENKINEK

15A. A jogbiztonság hiánya hosszú ideje kihívást jelent társadalmunk számára. A jogbizonytalanságot a gyakran változó jogszabályok okozzák, valamint az, hogy a polgárok nincsenek tisztában a jogaikkal. Megfelelő jogi környezetet színvonalas törvényhozási folyamattal lehet kialakítani. A jogbiztonságot a törvények kevésbé gyakori módosításával szeretnénk elérni. Szorgalmazni fogjuk, hogy minden törvényjavaslat (a képviselői javaslatokat is beleértve) indoklásában szerepeljen részletes elemzés, amely bizonyítja, hogy az adott helyzet kizárólag **új törvénnyel vagy törvénymódosítással orvosolható**. Továbbra is azon leszünk, hogy minden javaslat tárcaközi egyeztetésen vegyen részt, és korlátozni kell a gyorsított eljárásban tárgyalt javaslatok számát is.

15B. **Az idősek és más kiszolgáltatott csoportok jogbiztonságát** a Polgári Törvénykönyv módosításával

– konkrétan a gondnokság intézményének megváltoztatásával – szeretnénk elérni, figyelembe véve a modern idők aktuális kihívásait.

15C. Az átlátható jogalkotási folyamat szűkíti az egyes érdekcsoportoknak kedvező törvények elfogadásának lehetőségét. Ebben az összefüggésben támogatjuk a **lobbizás szabályainak** bevezetését. A perek elhúzódása a bíróság egyik legnagyobb problémája. A jog érvényesíthetőségét az igazságos és elfogadható határidőn belül lezáruló bírósági eljáráshoz való jog biztosítja. Ezért folytatjuk az **igazságügyi reformokat**. Célunk, hogy színvonalas és gyors ütemben dolgozó bíróságokat biztosítsunk mindenki számára. Ennek érdekében támogatjuk a bírók és bíróságok szakosodását.

15D. Folytatjuk az **igazságügy elektronizációját**, ami hatékonyabbá teszi a bíróságok munkáját, valamint a kommunikációt a felek és a bíróságok között.

15E. **Magartartási Kódex** elfogadását szorgalmazzuk a bírók számára, amely gyakorlati példákkal egészítené ki az Etikai Kódex általános szabályait. Az életből vett példák hozzájárulnak az emberek bíróságok iránti bizalmának visszaszerzéséhez.

15F. A hatékony és jól működő állam és közigazgatás a korrupció visszaszorításának eszköze. Ezért támogatjuk, hogy magasan képzett, felkészült szakemberek dolgozzanak a közigazgatásban. Támogatjuk az **állami intézmények ügyfélorientált működését**. Célunk, hogy kevesebbet kelljen várakozni a hivatalokban, és több lehetőség nyíljon az otthonról történő ügyintézésre. A közigazgatás elektronizációja hatalmas lehetőségeket rejt, felszámolhatja a felesleges bürokráciát, és hatékonyabbá teheti az állam és a polgár közötti kommunikációt, ezért szükségesnek tartjuk a reformok folytatását.

15G. A korrupció hatékony szankcionálásához szükséges a rendőrség, az ügyészség és a bíróságok, **független, politikamentes működésének biztosítása**. Az átláthatóság növelése érdekében támogatjuk, hogy a rohamrendőrség tagjai kamerával legyenek felszerelve. Támogatni fogjuk az igazságos bérezést az Igazságügyi Rendészeti és Büntetés-végrehajtási Alkalmazotti Kar (ZVJS) tagjai számára, akik fizetése jelenleg a rendőrök és katonák bééréhez viszonyítva indokolatlanul alacsony.

15H. A Szlovák Köztársaság még csak az első lépéseket tette meg a nyitott kormányzás (Open Government) megvalósításához szükséges feltételek és megfelelő környezet kialakítása érdekében. A polgárok közügyek intézésében való részvétele nem merülhet ki abban, hogy az állam igyekszik bevonni őket a tervezés és a döntéshozatal folyamatába, vagy a pénzügyi eszközök újraelosztásába. A polgári társadalom egyes tagjainak és közösségeinek aktív közéleti szerepvállalása bizonyos feladatok közös ellátását is jelenti. A Híd párt ezért támogatni fogja a **nyitott kormányzás** megvalósítását szolgáló jogszabályok elfogadását, helyi és regionális szinten megfelelő feltételek kialakítására fog törekedni annak érdekében, hogy a polgárok aktívabban bekapcsolódhassanak egy adott térség fejlesztésébe.

15I. Az **emberi jogok védelmének és tiszteletben tartásának** színvonala a demokrácia minőségének fokmérője. Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az emberi jogok felügyelete a kormány egy konkrét, miniszterelnök-helyettesi tisztséget ellátó tagjának feladata legyen, aki összefogja és koordinálja az egyes tárcák tevékenységét e területen.

16. GAZDASÁGPOLITIKA

16A. Az állam feladata, hogy a **társadalmat minőségi közjavakkal lássa el** (honvédelem, közbiztonság, jog és jogérvényesítés), biztosítsa a közszolgáltatásokat egyes kiemelt területeken (oktatás, egészségügy, szociális ellátás), valamint fejlessze és fenntartsa az alapvető infrastruktúrát (autópályák, utak, vasút). Arra fogunk törekedni, hogy Szlovákia adó- és járulékfizető polgárai minőségi közszolgáltatásokban részesüljenek, és ne érezzék magukat másodrendű polgároknak az Európai Unión belül. Ugyanakkor gondoskodni fogunk arról is, hogy a közszolgáltatások minél hatékonyabbak legyenek, és minél kevésbé terheljék az ország költségvetését.

16B. A gazdasági rendszereken belül az állam nem lehet egyszerre bíró és játékos is, mert érdekkonfliktusba kerül. A bíró szerepét a független szabályozóknak, a játékosokét pedig a magánszektornak kellene átengednie. Az állam feladata e téren az, hogy olyan feltételeket teremtsen, amelyek **erős és független szabályozó szervek** működését teszik lehetővé, valamint olyan törvényi kereteket szabjon számukra, amelyek alapján valamennyi piaci szereplő esetében felügyelni tudják a játékszabályok betartását. Az államnak fokozatosan a nélkülözhetetlen minimumra kellene visszaszorítania vállalkozói aktivitásait.

16C. Támogatjuk a szabályozások okozta **terhek csökkentését és a munkaerőpiac rugalmasabbá tételét**. Fontos, hogy a szabályozó közeg átlátható és a lehetőségekhez mérten egyszerű legyen. Világos, logikus és egyértelmű játékszabályok kellene. Célunk a vállalkozások szabályozásának egyszerűsítése mindenütt, ahol ez lehetséges. Erőfeszítéseink végeredménye a vállalkozói szféra pénzügyi és adminisztratív terheinek csökkentése kell, hogy legyen.

16D. Javasoljuk a **munka és a vállalkozások adminisztratív terheinek, adó- és járulékkerheinek további csökkentését**. Támogatjuk az adminisztráció egyszerűsítését és az egyablakos ügyintézését.

16E. A Híd párt kezdeményezni fogja az **adórendszer stabilitásának alkotmányos rögzítését**. Úgy gondoljuk, hogy az adókkal kapcsolatos jogszabályok túlzott gyakorisággal változnak, ami aláássa a rendszer stabilitását és kiszámíthatóságát, ugyanakkor fölöslegesen növeli a vállalkozói szektor anyagi és adminisztratív terheit. A stabilabb adórendszer javítana a szlovák vállalkozói közeg helyzetén, és növelné Szlovákia nemzetközi versenyképességét is.

16F. Javasoljuk a közigazgatási intézmények széles körű átvilágítását azzal a céllal, hogy hatékonyabban tegyünk az egyes szervek és hivatalok **működését, megsűnhessenek a felesleges intézmények és bürokratikus akadályok**, és hogy felszámoljuk bizonyos tevékenységek párhuzamosságát. Ennek eredményeképpen egy karcsúbb és hatékonyabban működő közigazgatási intézményrendszer jöhetne létre.

16G. **Megakadályozzuk a szabályozások okozta terhek további növekedését**. A túlbujánzó bürokrácia megszüntetése érdekében a következő elvek érvényesítésére fogunk törekedni: az „egy elfogadott, egy eltörölt” elve; az új jogszabályok „sunset” klauzulájának bevezetése, ill. csak a legszükségesebb uniós szabályozások átvételének elve.

16H. A szociális ellátások terén javasoljuk a **rászorultsági elv fokozott érvényesítését és az általános újraelosztás visszaszorítását**.

16I. Támogatjuk az egyes **közösségek közszolgáltatásokban való szerepvállalását**. Azokon a területeken, ahol erre érdeklődés mutatkozik, a közszolgáltatást az adott közösség vagy a magánszektor is biztosíthatja. Megőrizzük az átláthatóságot (az eredmények közzétételében, rating és visszajelzések tekintetében). Az állam feladatait úgy módosítjuk, hogy az elsősorban az ilyen szolgáltatások minőségi mutatóinak meghatározásában, szabályozásában és ellenőrzésében játsszon szerepet.

16J. Támogatjuk a **hazai vállalkozásokat**. Egyszerűsítjük a pénzügyi támogatás feltételeit, és igyekszünk jobb ösztönzőket biztosítani. A hazai vállalkozó hosszú távra tervez Szlovákiában, ezért éreznie kell az állam támogatását.

17. SZLOVÁKIA EURÓPÁBAN

17. Szlovákia alapvető érdeke egy **erős, cselekvőképes**, az egyes tagországok regionális és kulturális sajátosságait figyelembe vevő Európai Unió. Éppen ezért fontos, hogy mindenkori kormányunk mind az Európai Tanács, mind az Európai Bizottság munkáját aktívan és partneri hozzáállással támogassa, ötleteivel és kezdeményezésével elősegítve Európa globális pozíciójának megerősítését, gazdasági versenyképességének javítását, biztonságai helyzetének megszilárdulását.

17B. A NATO Szlovákia, Közép-Európa, Európa és az egész transzatlanti térség **biztonságának alappil-**

lére. Támogatjuk a Szövetség walesi csúcstalálkozásán vállaltak feltétlen teljesítését, beleértve a NATO közép-európai jelenlétének megerősítését. Szükség esetén készek vagyunk hozzájárulni a Szövetség térségbeli jelenlétének hangsúlyosabbá tételéhez, amelyet természetesnek tartunk a biztonság oszthatatlansága alapján, ami a NATO alappillére.

17C. Támogatjuk az EU **közös kül- és biztonságpolitikáját**, amely azonban nem konkurálhat a NATO-val. Mind földrajzilag, mind a fenntartott képességek szempontjából kölcsönösen ki kell egészíteniük egymást. Támogatjuk az EU válságkezelő hadműveleteit a Földközi-tenger térségében és Afrikában, tekintettel arra, hogy e térségek stabilitása az európai biztonság alapfeltétele.

17D. Figyelembe véve a **V4-ek stratégiai fontosságát**, a négy állam együttműködése által kínált lehetőségeket az ország és régióink jövője, biztonsága és stabilitása szempontjából károsnak ítélnék bármilyen lépést, amely megbontaná a V4-ek szolidaritását, biztonságpolitikai és külpolitikai együttműködését. Különösen veszélyes precedensnek tekintjük, ha ez olyan kérdések esetében történik, amelyek kulcsfontosságúak régióink biztonsági és stratégiai függetlensége szempontjából.

17E. **Magyarországgal** kiegyensúlyozott, sokrétű kapcsolatokra törekszünk, amelyek figyelembe veszik a magyar kisebbség helyzetét, igényeit, valamint a határ menti együttműködés és régiófejlesztés követelményeit.

17F. A **Csehországgal** fenntartott kapcsolatokat a két ország közös történelméből fakadó örökségen túl a jövő kihívásaira kell összpontosítani. A gazdasági, kulturális, politikai együttműködés mellett lehetőséget látunk az infrastrukturális beruházásokban és a mélyebb védelmi együttműködésben is.

17G. Szlovákiának továbbra is támogatnia kell a **nyugat-balkáni országok integrációs törekvéseit** és csatlakozásukat az Európai Unióhoz és a NATO-hoz, természetesen a tagsági feltételek teljesítését követően. Továbbra is fontosnak tartjuk az integrációs tapasztalatok átadását, gazdasági és politikai területeken.

17H. Támogatjuk az EU **Keleti Partnerség országainak** (Ukrajna, Grúzia, Moldova) integrációját az Európai Unióba és a NATO-ba, és felajánljuk politikai támogatásunkat az EU-n és a NATO-n belül ezeknek az országoknak.

17I. Minden lehetséges politikai és szakértői fórumon hangsúlyoznunk kell **Ukrajna területi egységének sérthetlenségét**, beleértve a Krím-félsziget státuszát is, amelynek Ukrajnához tartozását megkérdőjelezhetetlennek tartjuk. Elítélünk bármilyen, ezzel ellentétes kijelentést vagy sugalmazást.

17J. **Ukrajna és Közép-Európa biztonsága** elválaszthatatlan egymástól. Bármilyen, Ukrajnát érintő fejlemény közvetlenül befolyásolja régióink jövőjét. Szlovákia stabil, egységes kül- és biztonságpolitikája kiszámítható Ukrajnában érdekelt. Alapvető stratégiai érdekünk, hogy keleti szomszédunk ugyanazon politikai, katonai és gazdasági szervezetekben kapjon tagsági státust, amelyeknek a V4-ek is tagjai. Ezért támogatjuk Ukrajna európai uniós és NATO-tagságát, természetesen a tagság feltételeinek teljesítését követően.

17K. Szlovákia védelmi kiadásai jelenleg nem rendszerszerűek, a költségvetési tételek tervezését a kiszámíthatóság hiánya jellemzi. A Híd párt szorgalmazni fogja, hogy a szlovák **fegyveres erők modernizálásának** anyagi háttere teljes mértékben átlátható és rendszerszerű legyen, hogy ezeket a jelentős költségvetési eszközöket a lehető leghatékonyabban használhassuk fel. Támogatjuk a nyitott és átlátható nemzetközi pályázatok alapján történő eszközbeszerzéseket és mindazon területeken, ahol ennek értelme van, a V4-es országok közös beszerzéseit is.

17L. Az előző pontokkal összhangban tisztában vagyunk azzal, hogy a modernizáció során **helyes prioritásokat kell felállítani**. Azon képességek, fegyvernemek modernizációját, lecserélését támogatjuk, amelyek a jelenlegi biztonsági környezetben a legszükségesebbek és többfelhasználásúak (például multifunkciós helikopterek).

17M. A felsőoktatásban javasoljuk a **kadétek gyakorlati képzésének megerősítését**, olyan technika és fegyverek felhasználásával, amelyek az oktatás részét képezik. Kiszélesítjük a C kategóriás jogosítvány megszerzésének lehetőségét, mivel a kadétek úgy fejezik be az akadémiát, hogy nincs járművezetői jogosítványuk, és így nem teljesítik a katonai harci járművek vezetésére való alkalmasság feltételét.

17N. **Katonai középiskolát** hozunk létre a katonák és altisztek kiképzésére, főként egyes speciális szakterületek ellátása érdekében. A jelenlegi toborzási rendszer nem elég hatékony ahhoz, hogy az újoncok szakmai tisztségeket tölthessenek be.

18. KULTÚRA, MŰVÉSZET ÉS KREATÍV IPAR

18A. Az állami kulturális és művészeti **intézményrendszer finanszírozásának újragondolásával** (ketősségek kiküszöbölése, összevonások) növelni fogjuk a közkiadások felhasználásának hatékonyságát.

18B. A **kultúra és művészetek szponzorálásáról szóló törvény** elfogadásával és a dotációs szervezetekről rendelkező törvények megreformálásával olyan jogi környezetet alakítunk ki, amellyel megerősítjük az önállóságot, a művészi szabadságot és a kreatív ipar dinamikus fejlődését, ugyanakkor lehetővé tesszük többforrású finanszírozási modellek működtetését (egyszerre állami, megyei és városi fenntartású szervezet) és a magántőke bevonását.

18C. A kultúra azon területeiről is gondoskodunk, amely területeken eddig hiányoztak az állami intézmények. Létrehozunk a **Kortárs Művészetek Múzeumát, a Kortárs Táncközpontot és a Nemzeti Kisebbségek Művészeti Központját**. Ezzel Szlovákia pozitív külföldi megítélését is erősítjük, egy modern, jövőbe tekintő, nyitott társadalom képét mutatva.

18D. Az Audiovizuális Alap, a Művészettámogatási Alap és a Kisebbségi Kulturális Alap **jogállásának és költségvetésének megszilárdításával**, valamint a nonprofit szektort érintő jogszabályok módosításával elérjük a független kultúra kiszámítható és megbízható finanszírozását. Ennek köszönhetően nőhet a foglalkoztatottság, és több sikeres új projekt jöhet létre a kultúra és kreatív ipar területén.

18E. Támogatjuk a **köz- és magánmédia függetlenségének megerősítését**. Új törvényt fogadunk el az újságírók védelmére, amely hozzájárul az objektív és független újságírás megszilárdításához Szlovákiában. A közmédiában támogatjuk a megbízható, többforrású finanszírozást és ezzel együtt a nyilvánosság ellenőrző szerepének növelését, a tematikus csatornák indítását és a nemzeti kisebbségek részére fenntartott programok adásidejének növelését, valamint a digitális földfelszíni műsorszórásra való áttérést. Felvilágosító kampányokat indítunk az álhírek felismerésére és hatásának bemutatására.

18F. Új mechanizmusokat vezetünk be a **nemzeti kulturális emlékek felújítására** (szociális vállalkozások, PPP-projektek, adókedvezmény, kedvezményes hitel a tulajdonosok részére). Ezzel elérhető a tárgyi örökség nagyobb védelme és hatékonyabb megújulása, valamint növelhető a Szlovákia régióiban rejlő idegenforgalmi potenciál.

18G. A **Nemzeti Népművelési Intézetet** modern kutatási és oktatási szervezetté alakítjuk, megerősítve a stratégiai gondolkodást az állami kulturális politika területén. Emeljük az egész ágazat versenyképességét, és lehetővé tesszük az uniós dotációs programok forrásainak aktív igénybevitelét a kultúrában tevékenykedő állami és egyéb szereplők részére.

18H. Biztosítjuk a hivatásos nemzetiségi színházak és zenei intézmények **zavartalan működéséhez** szükséges jogi és anyagi háttérrel. Támogatjuk új kisebbségi kulturális intézmények létrehozását. A nemzeti kisebbségek mellett gondolunk a nyelvi és kulturális kisebbségekre is, például a Siketek Múzeuma vagy a Braille Központ létrehozásával.

19. SPORT

19A. A sport területén szeretnénk kialakítani a **tehetséges fiatalokról való kiemelt gondoskodás rendszerét**. Célunk továbbá új támogatási rendszer létrehozása a fiatal sportolókat nevelő edzők számára.

19B. Elindítjuk a „**sportol az egész család**” programot, valamint a sport irányításáért felelős államtitkár által vezetett külön hivatal létrehozását javasoljuk.

19C. Kiállunk a **testnevelési órák számának növelése** mellett az iskolákban, amit az elhízás elleni harc szempontjából is fontosnak tartunk.

19D. **Törvénybe foglaljuk a sportszponzorálás** feltételeit, és olyan jogszabályt készítünk elő, amely adókedvezményt biztosít a sport területén tevékenykedő szervezetek és magánszemélyek számára.

19E. Az államnak több pénzt kell fordítani a **kerékpárút-hálózat fejlesztésére**, azaz a közúti forgalmat bonyolító utaktól a kerékpáros közlekedés céljára elkülönített utak kiépítésére. A kerékpárutak építése lényegesen alacsonyabb költségigényű, és kihasználásuk terén jelentős előrelépés érhető el. Megépítésük pozitív hatással lehet a turizmus fejlődésére, ami elsősorban az elmaradottabb keleti és déli régiók számára hozhat pozitív változást.

